

Bijdragen en brieven

tellen respectievelijk max.

800 dan wel 250 woorden.

Adres en telefoonnummer vermelden. Gelijktijdige aanbieding aan andere kranten is ongewenst.

020 - 562 9222

opinie@volkskrant.nl

brieven@volkskrant.nl

ombudsvrouw@volkskrant.nl

Echte vooruitgang ligt al vele decennia achter ons

Ewoud Jansen is econoom en publicist.

Groei in de toekomst

Vooruitgang bestaat al geruime tijd louter uit de verbetering van bestaande diensten en producten.

Het is een van de grootste misvattingen van onze tijd: dat alles voortdurend en continu zou veranderen, en vooral ook dat dit alles steeds sneller gaat. Het zal wat. Ik denk dat er vooral veel hetzelfde blijft en dat veranderingen, zo die er al zijn, steeds vaker minder om het lijf hebben. Leuk dat u uw muziek in de cloud kunt opslaan, maar de echte doorbraak was natuurlijk dat we geluid konden opnemen. En dat lukte voor het eerst in 1860.

Eetfats hebben al eeuwenlang geen wezenlijke verandering ondergaan, net zo min als messen, vorken, borden en glazen. Donald Duck is al zo'n 80 jaar in Nederland en heeft nog steeds geen onderbroek aan. En vliegen naar New York duurt al vele decennia een uur of zeven. Zelfs al zou door een telekinetisch wonder die reistijd tot nul kunnen worden teruggebracht, dan is dat klein bier vergeleken met de verkorting van de reistijd die we eerder hebben weten te realiseren. Met de Holland Amerika Lijn duurde de reis nog een dag of zeven, en daarvoor nog veel langer. De meeste tijdswinst hebben we dus al geboekt. Nee, wat dat betreft is de reker

qua vooruitgang wel uit. En niet alleen met reizen naar New York.

Al onze huizen zijn al voorzien van in pandige wc's, stromend warm en koud water, verwarming en elektriciteit. Vergeleken met dat soort bijdragen aan onze levensstandaard steekt een App waarmee je op afstand je thermostaat kunt bedienen toch wat bleekjes af. Je vraagt je af hoe deze uitvinding zou scoren op de *Meaningful Innovation Index* die Philips onlangs op het World Economic Forum in Davos presenteerde. Deze index toont de mate van tevredenheid van consumenten met bestaande innovaties. Op basis van een wereldwijd onderzoek was de score slechts 54 procent. In materieel opzicht zijn we wel zo'n beetje klaar. Als je in een willekeurig reclameblok producten als batterijen met ingebouwde powercheck aangevraagd ziet worden als doorbraken van formaat, dan weet je dat er eigenlijk weinig meer toe te voegen valt. Qua materieel comfort gaan wij hier in het rijke Westen het gewoon niet veel beter krijgen dan nu.

Natuurlijk kun je de introductie van weer een nieuwe shampoo niet verbieden. Dat is precies wat communistische dictators diverse malen met desastreuze gevolgen hebben gedaan. In de regel is markwerking goed, en ze heeft ons veel vooruitgang gebracht. Als je rondkijkt in een beetje supermarkt, dan realiseer je je hoe ongelooflijk geraffineerd die vrije markt werkt om zo'n enorme variatie aan goederen in een complex samenspel van bedrijven en distributiekanaalen tot ons te brengen. Geen enkele centrale planner zou zo iets kunnen realiseren.

Maar eerlijk is eerlijk, we zijn aan het doorschieten. Tal van producten die in de schappen liggen, dragen weinig tot niets meer bij aan de verdere verhoging van de levensstan-

daard. De markt heeft wat dat betreft zijn werk misschien wel een beetje te goed gedaan.

Uiteindelijk is het aan u als consument om hier een eind aan te maken. De Franse econoom Jean Baptiste Say (1767-1832) stelde ooit dat er geen vraag kan zijn zonder aanbod. Maar uiteraard geldt tevens dat er geen aanbod meer zal zijn zonder vraag. 'It takes two to tango.' Gewoon niet meer kopen, die nieuwe zachte hondenvleesproblemen. Genadeloos laten floppen die onzin. Dan houden bedrijven er vanzelf mee op.

De productieve krachten van de economie kunnen beter in een andere richting worden aangewend en u kunt uw geld beter besteden. Want op diverse andere terreinen is nog veel vooruitgang te boeken. Maar die zal meer op het materiële vlak liggen. Gezondheid is het thema waarop de respondenten uit het Philips-onderzoek nog relevante innovaties verwachten. Fijn voor Philips natuurlijk nu dit zijn *core business* is geworden.

En vreemd is het ook niet. Mensen die op materieel vlak alles hebben wat hun leven aangenaamer of comfortabeler kan maken, kiezen voor andere dingen. In volwassen economieën als de onze zal economische groei afkalven en vooral komen van producten en diensten die de kwaliteit van het leven nog echt kunnen vergroten. Een innovatie waardoor je ouders of jezelf oud kunnen worden zonder Alzheimer zal hoog scoren op zinvolheid.

Overheden zouden dit soort grote thema's moeten benoemen en op die manier onderzoek en innovatie in die richtingen bevorderen. Want anders is de kans groot dat er toch weer veel onderzoeksinspanning gaat zitten in de ontwikkeling van weer een nieuwe smaak chips.

Com

Vrou

Het geringe
er nog steeds

De P
nei
wo
die
tie geschikt z
ma's. Gehoo
wordt opgek
Nu is eend
woord komt
zien het feit
overeenkom
van de same
nomen zou
moeten zijn
Het is love
als het NOS
Vandaag, Al
ben toegeze
gelegd gaat

De program
plaats van
Toch is d
feite legt h
het beperk
de hoogler
ambtenare
leven nog
Bij een n
van een ac
ke bewind
dervragen
interessan
alleen ma
gingsbelei
met onwil
maar eerd
Ook spe
vier vrouw